

в усіх сферах суспільного життя. На компліменти студентів відповідав: «Это вы преувеличиваете, не стоит так говорить».

Дякую долі за зустріч з А. І. Уйомовим. Він – Учитель, який завжди зі мною. Для мене – науковець нарівні з Аристотелем. Він живе і житиме до тих пір, поки будуть його учні.

Недопитанська С.М.

ПРОБЛЕМА РОЗВИТКУ ЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ І СИСТЕМНО-ПАРАМЕТРИЧНИЙ АНАЛІЗ

Психолого-педагогічні дослідження вчених довели, що основні логічні уміння на елементарному рівні формуються у дітей, починаючи з 5-6 річного віку. Головними показниками розвитку дитячого мислення є рівень сформованості образних і логічних мислительних операцій: як оволодіває дитина схематизованими уявленнями (образне) та виокремленням і співвіднесенням істотних параметрів об'єктів (логічне мислення).

Порушену проблему досліджує психологія, педагогіка, однак, незважаючи на довгий період її вивчення, вона являється актуальною в усі часи.

Знання психології розвитку логічного мислення дітей сприяє краще організувати управління дітьми, але психологія, що вивчає дитячу психіку і психічні процеси, не здатна допомогти сама по собі організувати навчальний (розвиваючий) процес в цілому.

Організацією навчання займається педагогіка, яка знову ж таки має свої погляди щодо методів і шляхів розвитку логічного мислення. Для успішного розв'язання проблеми потрібно шукати не педагогічні і не психологічні методи дослідження, а методи, які є універсальними. Універсальними методами володіє філософія, яка має в арсеналі необхідні методологічні інструменти. Цим інструментом являється системний підхід, що представляє собою одну із форм конкретизації принципу матеріалістичної діалектики – принципу взаємозв'язку явищ.

Діалектико-матеріалістичне розуміння взаємозв'язку між явищами включає також визнання їх універсального характеру. Взаємозв'язки існують між усім, що є в природі. Згідно принципу взаємозв'язку явищ, кожна річ (явище, процес) пов'язана із кожним.

Поняття системи являється конкретизацією категорії «річ». Системами являються не тільки матеріальні речі, але й вимислені, ідеальні об'єкти. Істотним, суттєвим для нас являється взаємозв'язок цих об'єктів.

Системний підхід у будь-якому дослідженні означає розгляд досліджуваних об'єктів у якості систем. А це в свою чергу передбачає аналіз взаємозв'язків в рамках кожної системи.

Згідно з параметричною загальною теорією систем (ПЗТС), автором якої являється А. І. Уйомов [5], [6], [7] системне дослідження повинно здійснюватися у три етапи, чи на трьох рівнях. На першому рівні відбувається системне зображення об'єкту дослідження, тобто встановлюються так звані «системні дескриптори»: концепт, структура, субстрат. На другому етапі запроваджується системно - параметричний опис об'єкту - системи. Іншою мовою, система характеризується з позиції притаманних їй – не кожних, а саме системних – властивостей і відношень, тобто атрибутивних і реляційних параметрів. На третьому етапі між значеннями системних параметрів виявляються стійкі кореляції – загальносистемні закономірності.

Вивчення даної проблеми в рамках ПЗТС А. І. Уйомова – перспективна ідея. Сам творець вказує про це [5, С. 162]. Проведені дослідження допомогли нам встановити, що всі ігри, без виключення, є системами і розвивають логіку дитини [2]. Досліджуючи ігри за системними дескрипторами, отримали класифікацію ігор: структурні, субстратні, концептні [3], [4].

Проблема ігор нерозривно пов'язана із особистістю, тож також можемо припустити, що в залежності від переважного вибору дитиною гри, можемо класифікувати за системними дескрипторами (концепт, структура, субстрат) і саму особистість – концептник, структурник, субстратник. Це один підхід. Інший – дітей можна класифікувати і за системними параметрами. Значення параметрів виділяють класи систем. Наприклад, за лінійним параметром «простота – складність». Дитина, яка росте, має бути в складному середовищі. Він має ламати іграшки, рвати одяг, утворювати безлад в квартирі. Це все буде вказувати на складність його природи і виростаючу особистість.

Розвиваючи логічне мислення – розвиваємо системне мислення, яке ідентичне логічному і є дзеркальним відображенням логіки дитини. Також це встановлене нами в процесі дослідження [1].

Нами наведено лише кілька висновків досліджуваної проблеми. Це вказує на те, що розгляд поданої теми в рамках ЗПТС- новий підхід у розв'язанні проблем педагогіки і психології.

Література:

1. Недопитанська С. М. Гра дошкільника – дерево розвитку системного мислення у дітей / Світлана Миколаївна Недопитанська // *Инновационная научная деятельность: материалы XIV Международной научно-практической конференции по философским, филологическим, юридическим, педагогическим, экономическим, психологическим, социологическим и политическим наукам.* – Горловка, 20011. – С. 45-47.
2. Недопитанська С. М. Дитяча гра як система / С. М. Недопитанська // *Научные исследования и их практическое применение. Современное состояние и пути развития '2010: сб. науч. трудов по материалам междунар. науч. – практ. конф., 4-15 октября 2010 г., Т. 17. Философия и филология.* – Одесса: Черноморье, 2010. – С. 7-8.
3. Недопитанська С. М. Дитяча гра: системно-дескрипторний аналіз / Світлана Миколаївна Недопитанська // *Сборник научных трудов по материалам международной научно-практической конференции «Перспективные инновации в науке, образовании, производстве и транспорте '2012».* - Т. 32: *Философия и филология, история.* – Одесса: КУПРИЕНКО, 2012. – С. 44-47.
4. Недопитанська С. М. Класифікація ігор дітей дошкільного віку в рамках параметричної загальної теорії систем / С. М. Недопитанська // *Наукове пізнання: методологія та технологія.* – 2011. - №1(26). – С. 132-138.
5. Уемов А. *Общая теория систем для гуманитариев* / А. Уемов, И. Сараева, А. Цофнас; под общ. ред. А. И. Уеова. – Варшава: *Uniwersitas Rediviva*, 2001. - 277 с.
6. Уемов А. И. *Системные аспекты философского знания* / А. И. Уемов. – Одесса: *Студия «Негоциант»*, 2000. – 160 с.
7. Уемов А. И. *Системный подход и общая теория систем* / А. И. Уемов. – М.: *Мысль*, 1978. – 272 с.